

SCR

సర్వోన్నత న్యాయస్థాన నివేదికలు

401

కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్ కమ్ టాక్స్ ఢిల్లీ

1959

వర్యెస్

మే 20

మెసర్స్. పి. ఎం. రాథోడ్ & కో

(బి. పి. సిన్హా, జె. ఎల్. కపూర్ మరియు ఎం. హిదయతుల్లా, న్యాయమూర్తులు.)

ఆదాయపు పన్ను - చర్య జరిగిన స్థలం లేదా లాభాల స్వీకరణ స్థలం - వస్తువుల విక్రయలు పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాలలోని వినియోగదారులకు పార్ట్ బి రాష్ట్రంలోని వ్యాపారి ద్వారా - విలువ చెల్లించదగిన పోస్ట్ ద్వారా లేదా రైలు ద్వారా పంపబడిన వస్తువులు - పోస్టాఫీస్ - విక్రేత యొక్క ఏజెంట్ లేదా వస్తువుల బెయిలీ అయినా - రైల్వే రసీదు బ్యాంకర్లకు పంపబడింది , వినియోగదారుడు చెల్లింపులు జరిపినప్పుడు పంపిణీ జరుపబడును - రాయితీతో కూడిన పన్ను రేటు పార్ట్ B రాష్ట్రాలకు వర్తిస్తుంది - భారతీయ వస్తు విక్రయ చట్టం 1930 (3 ఆఫ్ 1930), S. 25(1)-భారతీయ ఒప్పంద చట్టం, 1872 (9 ఆఫ్ 1872)s. 148.

ప్రతివాదులు మధ్యభారత్ లోని రత్నామ్ లో పరిమళ ద్రవ్యం మరియు జుట్టు నూనెల తయారీ దారులు, ఈ సంబంధిత సమయంలో పార్ట్ B రాష్ట్రంగా ఉంది. వారు ఆదేశాలను ప్రచారం చేసిన ఏజెంట్లను బయటకు పంపారు . ఆర్డర్ చేసిన వస్తువులు వినియోగదారులకు రత్నాం నుండి పోస్టాఫీసు ద్వారా విలువ చెల్లింపులు పోస్ట్ ద్వారా పంపబడతాయి లేదా అక్కడి నుండి రైలు ద్వారా పంపబడతాయి మరియు తమకు అనుకూలంగా రైల్వే రసీదులు బ్యాంకు ద్వారా పంపబడతాయి ,వారికి (రైల్వే రసీదులు) ఆదేశాలతో పరివేష్టిత డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా అందజేయబడుతుంది. బ్యాంకుకు అందిన

ధరకు డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా రత్నామ్లోని ప్రతివాదులకు పంపారు , వారు దానిని నగదుగా మార్చి బొంబాయిలోని వారి ఖాతాలో జమ చేశారు. 1950-51 అసెస్మెంట్ సంవత్సరానికి, పార్ట్ A మరియు C రాష్ట్రాలలోని వినియోగదారులకు వస్తువుల అమ్మకాల నుండి వచ్చే లాభాలకు సంబంధించిన ఆదాయం, లాభాలు లేదా లాభాలకు వర్తించే రేటు లేదా రేట్ల ప్రకారం ప్రతివాదులు ఆదాయపు పన్నుకు అంచనా వేయబడ్డారు లేదా పార్ట్ A రాష్ట్రాలలో, పార్ట్ A మరియు C రాష్ట్రాలలో అమ్మకాలు జరిగాయి మరియు చెల్లింపులు కూడా అక్కడ స్వీకరించబడ్డాయి. , ప్రతివాదులు వసూలు చేసిన ధరలు రసీదులు రత్నాంలో ఉన్నాయని పేర్కొన్నారు, 402 మరియు అందువల్ల అవి కేవలం పార్ట్ B రాష్ట్రాలకు వర్తించే రాయితీ రేట్లను మాత్రమే మూల్యాంకనం వేయబడుతుంది. అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్ నిర్ణయించిన, పోస్ట్ ద్వారా పంపిన వస్తువుల విలువ చెల్లింపులు కొరకు ధరను రత్నాంలో స్వీకరించామని మరియు బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ల ద్వారా అందుకున్న ధరకు సంబంధించి బాంబేలోని బ్యాంక్ ద్వారా గ్రహించబడినప్పుడు , ఆ మొత్తాన్ని పార్ట్ అ రాష్ట్రంలో స్వీకరించినట్లుగా పరిగణించాలి. ఆ సందర్భంలో ఆదాయపు పన్ను కమీషనర్ మరియు ప్రతివాదులు, ట్రిబ్యునల్ హైకోర్టుకు రెండు ప్రశ్నలను సూచించింది :

(1) బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్లు పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాలలో చెల్లించవచ్చా అన్నది , రత్నామ్లో స్వీకరించబడినది మరియు బొంబాయిలోని అసెస్సీ బ్యాంకర్ల ద్వారా నగదు తీసుకోబడి , పార్ట్ A రాష్ట్రంలో రసీదులు ఏర్పాటు చేయబడినదా ?

(2) V.P.P ద్వారా పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాలలోని వినియోగదారులకు అసెస్సీ పంపిన వస్తువులకు సంబంధించి, రత్నామ్లో (అసెస్సీ యొక్క లాభాలు కూడా ఉన్నాయి) అమ్మకపు రసీదులు , ఆదాయం, లాభాలు లేదా రాబడి రసీదులకు సంబంధించిన విషయాలు B రాష్ట్రానికి వర్తిస్తుందా ? హైకోర్టు

ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానమిచ్చిన తరువాత, ఆదాయపు పన్ను కమిషనర్ సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీల్ చేయుటకు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చారు :-

నిర్ణయించబడినది: (1) కోర్టుకు సూచించబడిన ప్రశ్న సరిగ్గా రూపొందించబడనప్పుడు, అది కేసు యొక్క వాస్తవాలను సరిగ్గా అంచనా వేయడంపై తలెత్తే ప్రశ్నను పునర్నిర్మించడానికి కోర్టుకు స్వేచ్ఛ ఉన్నది. నారాయణ్ స్వదేశీ వీవింగ్ మిల్స్ వర్సెస్ ది కమీషనర్ ఆఫ్ ఎక్సైస్ ప్రాఫిట్స్ టాక్స్, [1955] 1 S.C.R. 925, అనుసరించబడింది.

ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలపై తలెత్తిన సరైన ప్రశ్న : " ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై రాష్ట్రంలోని పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాల్లోని ఒక బ్యాంకర్ ద్వారా పంపబడిన వస్తువుల కోసం రైల్వే రసీదులకు పంపిణీ కి వ్యతిరేకంగా అమ్మకందారు ద్వారా పంపబడిన చెల్లింపు ఈ రాష్ట్రాల్లో పొందారా లేదా పార్ట్ బి రాష్ట్రంగా ఉన్న రత్నామ్లో చెల్లింపులు జరిగినవా.

(2) సరుకులు రైలు ద్వారా, రైల్వే రసీదులు ద్వారా పంపుతారు. స్వీయ సహాయాన్ని కొనుగోలుదారునికి అందించడం కొరకు బ్యాంకర్ కు పంపబడుతుంది. ధర చెల్లించడానికి వ్యతిరేకంగా ఒప్పందం యొక్క కేటాయింపు షరతులతో కూడుకున్నది మరియు పని పూర్తి అయినప్పుడు మాత్రమే డబ్బు చెల్లించబడుతుంది మరియు రైల్వే రసీదులు పంపిణీ చేయబడతాయి.

దీని ప్రకారం, ప్రస్తుత సందర్భంలో వలె, ప్రతివాదులు పంపిన వస్తువులకు స్వీయ అనుకూలంగా రైల్వే రసీదు పంపిణీ కి వ్యతిరేకంగా పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రం లోని కొనుగోలుదారు నుండి బ్యాంకర్ ద్వారా

చెల్లింపులు స్వీకరించబడింది., కాంట్రాక్టు ఈ క్రింది విధంగా , పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రంలో ఏర్పడింది మరియు ఈ లావాదేవీల నుండి వచ్చే ఆదాయాన్ని తప్పనిసరిగా అక్కడ స్వీకరించినట్లు నిర్ధారించాలి .

(3) పోస్ట్ పద్ధతి ద్వారా విలువ చెల్లింపులు జరిగి తద్వారా ఆర్థికల్స్ పంపడాన్ని నియంత్రించే

సూత్రాలు :-

(i) వస్తువుల పంపిణీకి వ్యతిరేకంగా ధర వసూలు చేయుటకు పోస్ట్ ఆఫీసు విక్రేత యొక్క ఏజెంట్;

మోతీ రుంగయ చెట్టి V. ది సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్ ఫర్ ఇండియా , (1904) I.L.R. 28 Mad. 213, ఆమోదించబడింది.

(ii) చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా కొనుగోలుదారుకు వస్తువులను పంపిణీ చేసే వరకు విక్రేత వస్తువులపై నియంత్రణను కలిగి ఉంటాడు మరియు 403 ఒప్పందం . భారతీయ వస్తు విక్రయ చట్టం 1930 లోని 25(1) కిందకు వస్తుంది;

మిరాబిటా వర్సెస్ ఇంపీరియల్ ఒట్టోమన్ బ్యాంక్ , (1878) 3 Ex.D.164 మరియు ది పార్సీమ్ , [1918]A.C.157, సూచించబడ్డాయి.

(iii) కొనుగోలుదారుకు బదిలీ చేయడానికి పోస్టాఫీసు వస్తువుల బెయిలీగా పరిగణించబడినప్పటికీ , ఒప్పందం భారతీయ వస్తు విక్రయ చట్టం సెక్షన్ 25 పరిధిలోకి వస్తుంది . మరియు కేటాయింపు షరతులతో కూడుకున్నది మరియు షరతు నెరవేరే వరకు వస్తువులలోని ఆస్తి తరలించబడదు ; మరియు,

(iv) ఈ సందర్భంలో , బెయిలర్ ఆదేశాలకు అనుగుణంగా చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా వస్తువులను బట్టాడా చేయడం బెయిలీ యొక్క విధి . అందువల్ల బెయిలీ వస్తువులను పంపిణీ చేసే స్థలంలో బెయిలర్ తరపున ధరను అందుకున్నాడు . పర్యవసానంగా, ప్రస్తుత సందర్భంలో , పోస్ట్ ద్వారా విలువ చెల్లింపులు

చేసే పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాలకు పంపిన వస్తువులకు సంబంధించి ధరను అక్కడ అందుకుంది మరియు రత్నాంలో కాదు.

కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్ కమ్ టాక్స్ వర్సెస్ ఒగలే గ్లాస్ వర్క్స్ లిమిటెడ్ ., [1955] 1 S.C.R. 185 మరియు ది బాడిస్సే అనిలిన్ ఉండే సోడా ఫ్యాబ్రిక్ వర్సెస్ ది బాస్టే కెమికల్ వర్క్స్ , [1898] A.C.200, ప్రత్యేకించబడ్డాయి.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి : సివిల్ అప్పీల్ నం. 373 ఆఫ్ 1957.

సివిల్ మిస్సినీయన్ ఇండోర్ లోని మాజీ మధ్యభారత్ హైకోర్టు. కేసు నం. 40 ఆఫ్ 1954 యొక్క సెప్టెంబరు 20, 1955 నాటి తీర్పు మరియు డిక్రీ నుండి అప్పీల్.

సి.కె.డాష్టరీ, భారతీయ సొలిసిటర్-జనరల్ , కె.ఎన్.రాజగోపాల్ శాస్త్రి, ఆర్.హెచ్.ధేబర్ మరియు డి.గుప్తా, అప్పీలుదారు కోసం.

ప్రతివాది తరపున ఎస్.ఎస్. శుక్లా.

1959. మే 20. న్యాయస్థానం తీర్పును విలువరించిన వారు,

కపూర్ జె .- హైకోర్టు సర్టిఫికేట్ పై చేసిన ఈ అప్పీల్ మధ్యభారత్ హైకోర్టు తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా, ఆదాయపు పన్ను అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్ , ఆదాయపు పన్ను చట్టం సెక్షన్ 66(1) ద్వారా సూచించబడింది. అప్పీలుదారు ఆదాయపు పన్ను కమీషనర్ మరియు ప్రతివాదులు మధ్యభారత్ లోని రత్నామ్ లో పరిమళ ద్రవ్యాలు మరియు తల నూనెల తయారీదారుల సంస్థ. , మరియు వారి వస్తువులు భారతదేశం అంతటా అమ్ముడవుతాయి. సంబంధిత సమయంలో మధ్యభారత్ అనునది పార్ట్ B

రాష్ట్రంగా ఉంది మరియు నిర్ణయించడానికి ఏకైక ప్రశ్న ఆదాయం , లాభాలు మరియు రాబడి ఎక్కడ నుండి 404 పొందబడ్డాయి లేదా స్వీకరించబడ్డాయి మరియు ప్రతివాదులు బాధ్యత వహించే రేటుపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పార్ట్ B రాష్ట్రాలకు వర్తించే రాయితీ రేట్ల కారణంగా అంచనా వేయబడింది.

వాస్తవాలు చిన్న దిక్కుచిలో ఉన్నాయి. ప్రతివాదులు, ఒక నమోదిత సంస్థ , 1950-51 అసెస్మెంట్ సంవత్సరానికి, పార్ట్ A రాష్ట్రాలలో వచ్చే ఆదాయం, లాభాలు మరియు రాబడులకు వర్తించే రేటు లేదా రేట్ల ప్రకారం అంచనా వేయబడింది. వారి వ్యాపారం యొక్క విధానం ఇది: వారు భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు ఏజెంట్లను పంపారు. వారు ఆర్డర్లను ప్రచారం చేసారు మరియు కొన్నిసార్లు పూర్తిగా లేదా పాక్షికంగా ముందస్తు చెల్లింపులు తీసుకున్నారు మరియు వారి ఖర్చులను తీసివేసిన తర్వాత , బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్లు మొదలైన వాటి ద్వారా ప్రతివాదులకు బ్యాలెన్స్ను పంపించారు. ఆర్డర్ చేసిన వస్తువులు V.P.P. ద్వారా లేదా రైలు ద్వారా వినియోగదారులకు పంపబడతాయి. రెండో సందర్భంలో, కొనుగోలుదారు డ్రా చేసిన డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా బ్యాంక్ పంపిణీ చేయదగిన రైల్వే రసీదులు పంపబడ్డాయి. ఈ ధరను బ్యాంక్ స్వీకరించినప్పుడు , బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా రత్నామ్లోని ప్రతివాదులకు పంపబడింది , వారు నగదుగా , బొంబాయిలోని వారి ఖాతాలో జమ చేయబడ్డారు.

పార్ట్ A & C రాష్ట్రాలలో వినియోగదారులకు V.P.P. లేదా రైలు ద్వారా అధిక మొత్తంలో వస్తువులు సరఫరా చేయబడిందని , రైల్వే రసీదులు ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా ఉన్నాయని మరియు పైన పేర్కొన్న విధంగా చెల్లింపులు అందాయని ఆదాయపు పన్ను అధికారి అభిప్రాయపడ్డారు.

మదింపుదారుల బ్యాంకర్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ , బొంబాయి, మరియు ఆదాయపు పన్ను అధికారి ప్రకారం, ప్రధానంగా ఈ బ్యాంక్ ద్వారా విక్రయించబడిన ఆదాయం ,పార్ట్ A మరియు C రాష్ట్రాలలో అమ్మకాలు జరిగాయని మరియు చెల్లింపులు కూడా అక్కడ అందాయని అతను చెప్పాడు. పార్ట్ B రాష్ట్రాలకు వర్తించే ,ఎలాంటి రాయితీ రేట్ల అనుమతించకుండా ,రూ. 5,09,424 అమ్మకాలపై, అతని అంచనా లాభం రూ. 1,60,340. అప్పీల్ పై అప్పీలెట్ అసిస్ట్. కమిషనర్ అంచనా లాభాన్ని రూ. 20,000 తగ్గించారు. తదుపరి అప్పీల్ పై ఆదాయపు పన్ను అప్పీలేట్ ట్రిబ్యూనల్ పార్ట్ A మరియు C రాష్ట్రాల నుండి మొత్తం ఆదాయాన్ని రూ. 2,85,376 లను తగ్గించారు. పోస్టాఫీసు ద్వారా వచ్చే ఆదాయం అంటే V.P.P. ద్వారా అని ఇది కనుగొంది,

405

రూ. ఉంది. 1,23,710 మరియు రైలు ద్వారా పంపబడిన వస్తువులకు సంబంధించి స్వీకరించబడినది మరియు బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ల ద్వారా గ్రహించబడినది రూ. 2,85,376 మొత్తం రూ. 4,21,955. ఆర్డర్ల ద్వారా పొందిన అడ్వాన్స్ లు పార్ట్ A మరియు C రాష్ట్రాలలో కాకుండా రత్నామ్ లో పొందిన ఆదాయం , లాభాలు మరియు రాబడి ,మరియు అదేవిధంగా V.P.P. పంపిన వస్తువుల ధర కూడా రత్నామ్ లో స్వీకరించబడిన డబ్బు అని కూడా పేర్కొంది. బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ల ద్వారా అందుకున్న ధరకు సంబంధించి, అవి రత్నామ్ లో స్వీకరించబడ్డాయి, అయితే వాటిని నగదుగా మార్చడం కోసం బొంబాయిలోని అసెస్సీ బ్యాంకర్ కు పంపబడ్డాయి మరియు అందువల్ల అవి పార్ట్ A రాష్ట్రాంలో

స్వీకరించినట్లు భావించాలి. ఈ మొత్తం రూ. 2,85,376. కిర్లోస్కర్ బ్రదర్స్ లిమిటెడ్ వర్యెస్ ఆదాయపు పన్ను కమిషనర్ (1) లో బాంబే హైకోర్టు నిర్ణయాన్ని ప్రస్తావించిన తర్వాత ట్రిబ్యూనల్ ఇలా పేర్కొన్నది :-

"అయితే, ఈ కేసులో వాస్తవాలు పూర్తిగా భిన్నంగా ఉన్నాయి. ప్రతి సందర్భంలోనూ అసెస్సీ తన బ్యాంకర్లకు పంపిన ప్రింటెడ్ సలహాను బట్టి బ్యాంకర్లు 'ఎన్కోజ్డ్ డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ చెల్లింపు'కు వ్యతిరేకంగా వస్తువులను అందజేయాలని తెలుస్తోంది. చెక్ లేదా బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ రసీదుపై అసెస్సీ బేషరతుగా డిశ్చార్జ్ చేసే సందర్భం కాదు. బొంబాయిలో అమ్మకానికి గాను రూ. 2,85,376 వరకు వచ్చినట్లు అప్పిలేట్ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ తో మేము ఎకీభవిస్తున్నాము."

అసెస్సీలు మరియు కమీషనర్ ఇద్దరూ , ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 66([1952] 21 ITR 82) క్రింద హైకోర్టు అభిప్రాయం కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నారు , మరియు క్రింది రెండు ప్రశ్నలు ప్రస్తావించబడ్డాయి:-

Q.1 "V.P.P. ద్వారా పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాంలోని వినియోగదారులకు మదింపుదారు పంపిన వస్తువులకు సంబంధించి రత్నామ్ లో (అసెస్సీ యొక్క లాభాలు కూడా ఉన్నాయి). స్వీకరించిన అమ్మకపు రసీదు రత్నామ్ లో ఆదాయం, లాభాలు లేదా లాభాల రసీదులు పార్ట్ B రాష్ట్రాం క్రింద వర్తిస్తుందా?"

Q. 2. "బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ లు పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాలలో చెల్లించాలి కానీ రత్నామ్ లో స్వీకరించబడి , బాంబేలోని అసెస్సీ బ్యాంకర్ల ద్వారా పార్ట్ A రాష్ట్రాంలో రసీదులను ఏర్పాటు చేశారా?"

హైకోర్టు ఈ రెండు ప్రశ్నలకు మదింపుదారులకు అనుకూలంగా సమాధానమిచ్చింది కానీ ఒక సర్టిఫికేట్ ని ఇచ్చింది మరియు

406

అందువల్ల ఆదాయపు పన్ను కమిషనర్ ద్వారా అప్పీలు చేయబడింది.

రత్నామ్ లోనే జరిగినట్లు భావించే విక్రయాలు కాకుండా , పైన పేర్కొన్న విధంగా , కింది రెండు మార్గాలలో ఒకదానిలో వినియోగదారులకు వస్తువులు సరఫరా చేయబడ్డాయి. రత్నాం నుండి పోస్టాఫీసు ద్వారా V. P. P. ద్వారా సరుకులు పంపబడ్డాయి లేదా అక్కడి నుండి రైలు ద్వారా పంపబడ్డాయి మరియు స్వయంచాలకంగా రైల్వే రసీదులు 'చెల్లింపుకు' వ్యతిరేకంగా వస్తువులను అందజేయాలని ఆదేశంతో పరివేష్టిత 'బ్యాంక్ డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా పంపబడ్డాయి.

V.P.P. విధానంలో పోస్ట్ ద్వారా వస్తువులను పంపిన భాగంతో మేము మొదట వ్యవహరిస్తాము. ఈ వ్యవస్థ యొక్క ఉద్దేశ్యం క్రింది విధంగా పోస్ట్ ఆఫీస్ గైడ్ యొక్క రూల్ 133లో ఇవ్వబడింది:-

"V.P.P. వ్యవస్థ ఆర్టికల్స్ లేదా వాటికి సంబంధించిన బిల్లు లేదా రైల్వే రసీదు, రసీదు సమయంలో వారికి పంపిన ఆర్టికల్స్ కోసం చెల్లించాలనుకునే వ్యక్తుల అవసరాలను తీర్చడానికి మరియు వ్యాపారుల అవసరాలను తీర్చడానికి రూపొందించబడింది మరియు , వారు సరఫరా చేసిన ఆర్టికల్స్ కు విలువ పోస్టాఫీసు ఏజెన్సీ ద్వారా తిరిగి పొందాలనుకునే ఇతరుల కోరకు ." ఏర్పడినది.

V. P. P. ద్వారా వస్తువులను పంపిణీ చేసే సందర్భంలో , కొనుగోలుదారు V. P. P. ద్వారా వస్తువులను పంపమని నిర్దేశిస్తారా లేదా విక్రేత తన స్వంత ఇష్టానుసారం అలా చేస్తారా అనేది ముఖ్యమైనది కాదు ఎందుకంటే విక్రేత పోస్ట్ ఆఫీస్ కు అప్పగించిన వస్తువులు మాత్రమే పంపిణీ

చేయబడతాయి. చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా కొనుగోలుదారుకు పంపిణీ చేయబడుతుంది మరియు విక్రేత తరపున ఈచెల్లింపు స్వీకరించబడింది. కొనుగోలుదారు తనకు వస్తువులు అందే వరకు చెల్లించడు మరియు అతను ఒకసారి చెల్లించిన ధర, విక్రేత తరపు అందుకున్న డబ్బును చెల్లించే బాధ్యత పోస్టాఫీసుపై ఉంటుంది. కొనుగోలుదారుకు ఇకపై దానికి సంబంధించి ఎలాంటి బాధ్యత ఉండదు. అందువల్ల పోస్టాఫీసుకు చెల్లింపు అనేది విక్రేతకు చెల్లింపు మరియు ఎక్కడ అయితే వస్తువులు పంపిణీ చేయబడినదో మరియు ఆప్రదేశంలో చెల్లింపు చేయబడినది. కొనుగోలుదారుకు వస్తువులను పంపిణీ చేయడానికి ముందు V. P. P. నిబంధనల ప్రకారం విక్రేతకు చిరునామాదారుడికి పంపిణీ ని ఉచితంగా చేయమని లేదా మొదట పేర్కొన్న మొత్తానికి భిన్నంగా పంపిణీ చేయడానికి పోస్ట్ ఆఫీస్‌ను ఆదేశించే అధికారం ఉంటుంది . ఇది పోస్ట్ ఆఫీస్ కొనుగోలుదారుని యొక్క ఏజెంట్ కావడం ప్రతికూలంగా ఉంటుంది.

407

V. P. P. విధానంలో విక్రేత పంపిన వస్తువుల రవాణాకు సంబంధించి విక్రేత మరియు పోస్టాఫీసు మధ్య న్యాయ సంబంధం ఉన్నది ఏదైనప్పటికీ , అది ధరను వసూలు చేయడానికి విక్రేత యొక్క ఏజెంట్ అవుతుంది మరియు వస్తువులను పంపిణీ చేసి ధరను వసూలు చేయడంలో విఫలమైతే విక్రేతకు నష్టపరిహార బాధ్యతను వహిస్తుంది : మోతి రుంగయ చెట్టి వర్సెస్ భారతదేశానికి సంబంధించిన రాష్ట్ర కార్యదర్శి (1904) I.L.R.28 Mad. 213,).

V. P. P. విధానంలో, విక్రేత ధర చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా వస్తువులు కొనుగోలుదారుకు పంపిణీ చేయబడిన సమయం వరకు వస్తువులపై నియంత్రణను కలిగి ఉంటాడు మరియు అందువల్ల ఒప్పందం సెక్షన్ 25, భారతీయ వస్తు విక్రయ చట్టం కిందకు వస్తుంది. అది ఈ విధంగా అందిస్తుంది:-

సెక్షన్ 25(1) . "నిర్దిష్ట వస్తువుల అమ్మకం కోసం ఒప్పందం ఉన్న చోట లేదా కాంట్రాక్ట్ కు వస్తువులు కేటాయించబడిన చోట , విక్రేత, కాంట్రాక్ట్ నిబంధనల ప్రకారం , లేదా కేటాయింపులు ,కొన్ని షరతులు నెరవేరే వరకు వస్తువులను తరలించే హక్కును కలిగి ఉండవచ్చు. అటువంటి సందర్భంలో , కొనుగోలుదారుకు వస్తువులను పంపిణీ చేసినప్పటికీ, లేదా కొనుగోలుదారుకు బదిలీ చేసే ఉద్దేశ్యంతో క్యారియర్ లేదా ఇతర బెయిలీకి , విక్రేత విధించిన షరతులు నెరవేరే వరకు వస్తువులలోని ఆస్తి కొనుగోలుదారునకు చేరదు. "

అప్పుడు సూత్రం ఏమిటంటే , విక్రేత కాంట్రాక్ట్ కింద పంపిణీ చేయాలనుకున్న వస్తువులను పంపేటప్పుడు, ధర చెల్లించే వరకు వస్తువులను కొనుగోలుదారునకు పంపిణీని చేయకూడదనే ఆదేశాలతో, కేటాయింపు సంపూర్ణమైనది కాదు కానీ షరతులతో కూడుకున్నది మరియు ధర చెల్లించే వరకు వస్తువులలోని ఆస్తి కొనుగోలుదారునకు చేరదు. మిరాబిటా వర్సెస్ ఇంపీరియల్ ఒట్టోమన్ బ్యాంక్ (1878) 3 Ex.D. 164) వద్ద pp. 172-173 (కాటన్, L.J.). మరియు ది పార్సిమ్ ([1918] A.C.1157.)వద్ద pp.170-171 (పర్ లార్డ్ పార్కర్).కూడా చూడండి. మరియు వస్తువులు ధర చెల్లించిన ప్రదేశంలో వస్తువులు తరలించబడుతుంది, అంటే, ప్రస్తుత సందర్భంలో ఇది A లేదా C రాష్ట్రం . ఆ విధంగా A లేదా C రాష్ట్రంలో విక్రేత ద్వారా ధర స్వీకరించబడింది.

కానీ ప్రస్తుత కేసుకు ఆదాయపు పన్ను కమిషనర్ వర్సెస్ ఒగాలే గ్లాస్ వర్క్స్ లిమిటెడ్ .([1955] 1 S.C.R. 185.) లో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు వర్తిస్తుందని ప్రతివాదుల తరపున సమర్పించారు. అక్కడ మదింపుదారుడు.

భారతీయ రాష్ట్రంలో (బ్రిటీష్ ఇండియా వెలుపల) వ్యాపారాన్ని నిర్వహించడం మరియు భారతీయ ఆదాయపు పన్నుకు దాని బాధ్యత బ్రిటీష్ ఇండియాలో డబ్బు అందుకోవడంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. భారత ప్రభుత్వానికి సరఫరా చేయబడిన వస్తువులకు మదింపుదారు చెల్లించవలసి ఉంటుంది మరియు అతని అభ్యర్థన మేరకు భారత ప్రభుత్వం చెక్కుల ద్వారా చెల్లింపులు చేయడానికి అంగీకరించింది, అవి ఢిల్లీలోని బొంబాయి బ్యాంక్ లో డ్రా చేయబడ్డాయి మరియు ఢిల్లీలో పోస్ట్ చేయబడ్డాయి మరియు భారతదేశంలోని మదింపుదారునికి అందాయి. తపాలా శాఖ అసెస్సీ యొక్క ఏజెంట్ అని తేల్చారు. ఆ కేసు లోని సూత్రం ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలకు వర్తించదు. ఆ కేసు వస్తువుల అమ్మకం లేదా వస్తువుల పంపిణీకి వ్యతిరేకంగా ధర రసీదు లేదా విక్రేత ద్వారా వస్తువుల ధరను స్వీకరించిన స్థలంతో వ్యవహరించలేదు. ది బాడిస్సే అనిలిన్ ఉండ్ సోడా ఫ్యాబ్రిక్ వర్సెస్ ది బస్సే కెమికల్ వర్క్స్ ([1898] A.C. 200.)లో హౌస్ ఆఫ్ లార్డ్స్ యొక్క తీర్పును ప్రతివాదుల న్యాయవాది కూడా ప్రస్తావించారు. ఆ సందర్భంలో ఇంగ్లాండ్ లోని ఒక వ్యాపారి స్విట్జర్లాండ్ లోని ఒక తయారీదారు నుండి వస్తువులను పోస్ట్ ద్వారా ఇంగ్లాండ్ కు పంపమని ఆర్డర్ చేశాడు. తయారీదారు వస్తువులను తరలించే ఏజెంట్ కు పంపాడు, అతను వాటిని ఇంగ్లాండ్ లోని వ్యాపారికి తెలిచేశారు మరియు వాటిని స్విస్ పోస్ట్ ఆఫీస్ కు బట్వాడా చేశాడు, అతని ద్వారా వాటిని ఇంగ్లాండ్ కు చేరావేశారు. వస్తువులు ఆంగ్ల పేటెంట్ ద్వారా రక్షించబడిన ఒక ఆవిష్కరణపై దాడి చేశాయి. స్విట్జర్లాండ్ లోని పోస్టాఫీసుకు పంపిణీ చేయడం ద్వారా అమ్మకపు ఒప్పందం పూర్తయిందని మరియు పోస్ట్ ఆఫీస్ కొనుగోలుదారు యొక్క ఏజెంట్ మరియు విక్రేత యొక్క ఏజెంట్ కానందున విక్రేత యొక్క పరిధిలో ఆవిష్కరణకు విరుద్ధంగా ఉన్నట్లు చెప్పలేము. పేటెంట్ మరియు పేటెంట్ ఉల్లంఘన కోసం విక్రేతపై చర్య తీసుకునే హక్కు పేటెంట్ దారునకు లేదు. ఆ సందర్భంలో కూడా స్విస్ తయారీదారు ధర చెల్లించే వరకు వస్తువులపై నియంత్రణను ఉంచుకోవడం లేదా ప్రస్తుత సందర్భంలో లాగా పోస్టాఫీసుకు షరతులతో కూడిన పంపిణీ చేయడం

గురించి ఎటువంటి ప్రశ్న లేదు మరియు అది యాజమాన్యం యొక్క అనుమతితో వ్యవహరించే కేసు కాదు. వస్తువులలో లేదా క్యారియర్ కు పంపిణీ చేయడం ద్వారా అమ్మకపు ఒప్పందానికి వస్తువుల కేటాయింపు.

ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది లేవనెత్తిన వాదన ఏమిటంటే , ప్రతివాదులు కొనుగోలుదారు యొక్క ఉదహరింపుతో పోస్ట్ ఆఫీస్ కు వస్తువులను పంపిణీ చేసారు మరియు పోస్ట్

409

ఆఫీస్ కొనుగోలుదారుకు బట్వాడ చేసే ఉద్దేశ్యంతో కేవలం బెయిలీగా పనిచేసింది. కానీ అటువంటి బెయిలీగా కూడా అది బెయిలర్ సూచనలకు విరుద్ధంగా వ్యవహరించదు మరియు వస్తువుల ధరను పొందకుండా కొనుగోలుదారుకు పంపిణీ చేయదు మరియు అతను తిరిగి పొందినప్పుడు అతను బెయిలర్ తరపున దానిని వసూలు చేస్తాడు.బట్వాడ కోసం బెయిల్ మెంట్ కూడా **వస్తువిక్రయ చట్టం** యొక్క సెక్షన్ 25 కిందకు వస్తుంది మరియు షరతులతో కూడిన కేటాయింపు మాత్రమే ఉంది మరియు విధించిన షరతు నెరవేరే వరకు వస్తువులు ఆమోదించబడవు.భారతీయ ఒప్పంద చట్టం **యొక్క సెక్షన్ 148** బెయిల్ మెంట్ అనేది ఒక ఒప్పందంపై ఒక వ్యక్తి మరొకరికి వస్తువులను పంపిణీ చేయడం, ఆ ఉద్దేశ్యం నెరవేరినప్పుడు వాటిని పంపిణీ చేసే వ్యక్తి ఆదేశాల ప్రకారం వాటిని తిరిగి ఇవ్వాలి లేదా వారి ప్రకారం పరిష్కరించాలి . కాబట్టి బెయిలరు యొక్క ఆదేశాల ప్రకారం వస్తువులతో వ్యవహరించడం బెయిలీ యొక్క విధి మరియు ప్రస్తుత కేసులో ఉన్న ఆదేశాల ప్రకారం వస్తువులను చెల్లింపుపై కొనుగోలుదారుకు పంపిణీ చేస్తే, అప్పుడు బెయిలీ విక్రేత తరపున కొనుగోలుదారునకు వస్తువులు పంపిణీ చేయబడిన ప్రదేశంలో, ధరను స్వీకరిస్తాడు.

అందువల్ల V. P. P. ద్వారా ఆర్టికల్ పంపకాన్ని నియంత్రించే సూత్రం ఏమిటంటే, కేటాయింపులు షరతులతో కూడుకున్నది మరియు షరతు నెరవేరినప్పుడు మాత్రమే వస్తువులు అందించబడుతుంది., అంటే పంపిణీ కి వ్యతిరేకంగా ధర చెల్లించబడుతుంది. పోస్ట్ ఆఫీస్ అనేది విక్రేతకు ఏజెంట్ మరియు విక్రేత బట్వాడ చేసిన సరుకుకు పంపిణీ స్థలంలో కొనుగోలుదారు నుండి ధరను స్వీకరిస్తుంది. ప్రస్తుత కేసులో ఆదాయం పార్ట్ A లేదా పార్ట్ C రాష్ట్రాలలో పొందబడింది మరియు రత్నాంలో కాదు. మా అభిప్రాయం ప్రకారం , మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానం కమిషనర్ కు అనుకూలంగా ఉండాలి. V. P. P. ద్వారా పంపబడిన వస్తువులకు సంబంధించిన ఆదాయం పార్ట్ A మరియు C రాష్ట్రాలలో పొందబడిందని మరియు పార్ట్ B రాష్ట్రంలో కాదని భావించాలి.

- (1) తరువాతి ప్రశ్న దురదృష్టవశాత్తూ సరిగ్గా రూపొందించబడలేదు మరియు అందువల్ల నరేష్ స్వదేశీ వీవింగ్ మిల్స్ వర్సెస్ అదనపు లాభాల పన్ను కమీషనర్ [1955] 1 S.C.R. 952.) లో జరిగినట్లుగా దాన్ని పునర్నిర్మించడం అవసరం . వాస్తవాలపై తలెత్తే సరైన ప్రశ్న ఏమిటంటే: " ఈ కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై పార్ట్ A లేదా C

410

బ్యాంకర్ ద్వారా కొనుగోలుదారు నుండి చెల్లింపు పొందారా , విక్రేత పంపిన వస్తువులకు రైల్వే రశీదు పంపిణీకి వ్యతిరేకంగా ఈ రాష్ట్రాల్లో లేదా పార్ట్ B రాష్ట్రం లో ఉన్న రత్నామ్ లో చెల్లింపులు పొందారా " . మేము ఇప్పటికే రెండవ పద్ధతి ద్వారా సరకుల సరఫరా విధానానికి సంబంధించి వ్యాపార విధానంను నిర్దేశించాము, అనగా, సరుకులు రైలు ద్వారా పంపబడ్డాయి మరియు రైల్వే రశీదులను డ్రా చేసి పంపిన డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ల చెల్లింపుకు వ్యతిరేకంగా పంపిణీ చేయాలనే సూచనతో రైల్వే రశీదులు బ్యాంకు ద్వారా

పంపబడ్డాయి. ఇప్పుడు ఈ విషయంలో కూడా V. P. P. ద్వారా పంపబడిన వస్తువులు , డబ్బు చెల్లించే వరకు రైల్వే రశీదులు కొనుగోలుదారుకు పంపిణీ చేయబడవు మరియు వస్తువులను సాధారణ క్యారియర్ కు అప్పగించినప్పటికీ , కాంట్రాక్టు కేటాయింపు షరతులతో కూడుకున్నది మరియు పని పూర్తయినప్పుడు మాత్రమే సొమ్ములు చెల్లించబడ్డాయి మరియు రైల్వే రశీదులు బట్టాడా చేయబడ్డాయి. ఈ కాంట్రాక్టులు పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాల్లో మరియు వికేత ఏజెంట్ గా ధరను బ్యాంక్ కి చెల్లించిన స్థలంలో , మరియు రైల్వే రశీదుల పంపిణీ జరిగిన స్థలంలో నిర్వహించబడిందని భావించాలి. ఆదాయం, లాభాలు మరియు రాబడి ఈ రాష్ట్రాలలో పొందబడ్డాయి మరియు రెండో కాదు. ఈ ప్రశ్నకు కూడా కమీషనర్ కు అనుకూలంగా సమాధానమివ్వాలి మరియు ఈ లావాదేవీల ద్వారా వచ్చే ఆదాయం , లాభాలు మరియు రాబడి తప్పనిసరిగా పార్ట్ A లేదా C రాష్ట్రాలలో ప్రతివాదులు అందుకున్నట్లు నిర్ధారించాలి.

రెండు సందర్భాల్లోనూ ప్రతివాదులు పార్ట్ B రాష్ట్రాలకు వర్తించే పన్ను యొక్క రాయితీ రేటుకు అర్హులు కాదు.

అందువల్ల అప్పీలుకు అనుమతి ఉంది. ఈ కోర్టు మరియు హైకోర్టు యొక్క అప్పీలుదారు ఖర్చులను ప్రతివాదులు చెల్లిస్తారు.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.